

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci žalobce: **A. K.**, státní příslušnost Slovenská republika, trvale bytem S., Slovenská republika, zastoupen JUDr. Miroslavem Stopkou, hostujícím evropským advokátem, se sídlem Potočná 2835/1 A, 022 01 Čadca, SR, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2016, č.j. R-15. 12. 2015 – 428/330 608 790/315-LPA, ve věci nepřiznání starobního důchodu,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 22. 3. 2016 podanou ke Krajskému soudu v Praze dne 30. 3. 2016 se žalobce domáhal přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2016, č.j. R-15. 12. 2015 – 428/330 608 790/315-LPA (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty námitky proti rozhodnutí č.j. R-15. 12. 2015 – 428/330 608 790 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž nebyl přiznán žalobci dorovnávací přírůstek ve smyslu ust. § 106a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 274/2013 Sb. (dále také jen „ZDP“), s přihlédnutím k čl. 33 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení, vyhl. pod č. 283/1993 Sb., (dále také jen „Smlouva“) uvedenému v Příloze II nařízení Evropského

parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004. Žaloba byla usnesením Krajského soudu v Praze postoupena usnesením ze dne 6. 4. 2016, č.j. 43 Ad 27/2016-12, které nabylo právní moci dne 13. 4. 2016, k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“).

V **napadeném rozhodnutí** žalovaná přezkoumala prvostupňové rozhodnutí zejm. ve světle podaných námitek, v nichž žalobce uvedl, že starobní důchod mu byl přiznán ke dni 1. 1. 1989, nikoliv po 31. 12. 1992, přičemž dosáhl 38 let československé doby pojištění a od roku 1951 – 1989 byl zaměstnán na území nynější České republiky. Žalovaná v odůvodnění uvedla, že žalobci byl Slovenskou správou sociálního zabezpečení přiznán od 5. 4. 1991 přiznán podle zákona č. 100/1988 Sb., od 1. 1. 1991 invalidní úrazový důchod. Odkázala dále na čl. 33 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení, vyhl. pod č. 283/1993 Sb., podle něhož došlo k rozdělení důchodových nároků po rozpadu ČSFR. Dále vyložila ustanovení § 106a ZDP ve znění zákona č. 274/2013 Sb. a uvedla, že tam uvedené podmínky pro vznik nároku na dorovnávací přírůstek musejí být ze strany žalobce splněny kumulativně. Rozhodovacím důvodem napadeného rozhodnutí je pak úvaha žalované, že žalobci nevznikl nárok na dorovnávací příspěvek, neboť nesplnil podmínku přiznání důchodu po 31. 12. 1992, neboť slovenský invalidní důchod mu byl přiznán před 1. 1. 1993. Celá doba pojištění získaná v Československu byla hodnocena slovenským nositelem pojištění. Z uvedených důvodů byly námitky proti prvostupňovému rozhodnutí zamítnuty.

V **žalobě** proti napadenému rozhodnutí žalobce především poukázal na to, že nepřiznáním dorovnávacího přírůstku došlo ke zkrácení jeho práva na důchodové zabezpečení. Vyjádřil názor, že nesplnění podmínky uvedené v § 106a odst. 1 písm. a) ZDP nemůže být na úkor jeho práv, neboť pracoval v ČR 38 roků, a to od roku 1951 do roku 1989 a byl nositelem československého pojištění. Dále poukázal na nálezy Ústavního soudu ČR vydané pod sp. zn. Pl. ÚS 5/12, z něhož vyplývá, že zákonodárce přijal zákon č. 274/2013 Sb., kterým přijal nové znění § 106a ZDP, takže podle jeho názoru nic nebrání tomu, aby i přesto, že nesplňuje podmínku uvedenou v § 106 odst. 1 písm. a) ZDP, mu nebyl dorovnávací přírůstek přiznán na základě principů, které vyslovil Ústavní soud ČR. Poukázal rovněž na skutečnost, že ustanovení § 106a ZDP protiústavně zužuje věcný a osobní rozsah nároků na dorovnávací přírůstek. Kromě toho poukázal na to, že aplikací Smlouvy dochází ke zkrácení jeho práv, neboť výše důchodu stanovená podle českých vnitrostátních předpisů by byla vyšší, než jakou pobírá v současnosti. Kromě toho připomněl také závěry Ústavního soudu uvedené v nálezu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05. Při posuzování nároku osob na dorovnání je třeba mít na zřeteli původní účel Smlouvy, tj. spravedlivé rozdělení zátěže státních rozpočtů obou států. Z uvedených důvodů navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a přiznání náhrady nákladů řízení, jakož i přiznání odkladného účinku žalobě.

Ve svém **vyjádření** k žalobě žalovaná uvedla, že žalobce požádal o přiznání dorovnání již dne 12. 8. 2011, již žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 14. 11. 2011 z důvodu nesplnění podmínek ustanovení § 29 ZDP s přihlédnutím k čl. 20 Smlouvy. Toto rozhodnutí bylo změněno i v námitkovém řízení, nicméně s tím, že žádost byla zamítnuta. Dne 27. 11. 2015 podal žalobce znovu žádost o přiznání dorovnávacího přírůstku, která byla zamítnuta pro nesplnění podmínek ustanovení § 106a ZDP s přihlédnutím k čl. 33 Smlouvy uvedenému v Příloze II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004. Dále vyložila obsah předmětné právní úpravy a uvedla, že nárok na dorovnávací přírůstek žalobci nevznikne, neboť nesplnil podmínku ustanovení § 106a odst. 1 ZDP, protože mu byl invalidní (resp. starobní) důchod přiznán před 1. 1. 1993 Slovenskou správou sociálního zabezpečení, nikoliv tedy s datem přiznání po 31. 12. 1992. Z uvedených důvodů navrhla žalovaná zamítnutí žaloby.

V **replíce** k podanému vyjádření žalované ze dne 3. 8. 2016 odkázal žalobce na argumentaci uvedenou v žalobě a vyjádřil souhlas s rozhodnutím bez nařízení jednání. Žalovaná podala k replíce stručné vyjádření, že nesouhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání.

Krajský soud ve věci nařídil **jednání**, které se uskutečnilo dne 25. 7. 2017 za účasti zástupce žalované a v omluvené neúčasti žalobce a jeho zástupce. Při jednání krajský soud shrnul obsah soudního a **správního spisu** žalované, z něhož vyplývají následující skutečnosti.

Žalobce žádal o vyrovnání rozdílu důchodů již v roce 12. 8. 2011 ve smyslu judikatury Ústavního soudu ČR. Žalovaná si již v tehdejší řízení vyžádala od Sociální poisťovny Bratislava relevantní podklady, konkrétně kopie evidenčních listů a sdělení ze dne 3. 2. 2012, že žalobce pobírá ode dne 1. 1. 1991 invalidní úrazový důchod. Ve správním spisu je založena ověřená kopie rozhodnutí Slovenské správy sociálního zabezpečenia ze dne 5. 4. 1991, na základě něhož mu náleží ode dne 1. 3. 1991 invalidní důchod ve výši 3800 Kč měsíčně se vznikem nároku ode dne 1. 1. 1991. Žalovaná rozhodla o zamítnutí žádosti, nicméně toto rozhodnutí bylo změněno rozhodnutím ze dne 12. 3. 2012, č.j. 330 608 790/315-LT tak, že žádost byla zamítnuta pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 ZDP a s přihlédnutím k čl. 33 Smlouvy, neboť žádost byla vyložena jako žádost o dorovnání invalidního důchodu ze SR, a postaveno najisto, že se na žalobce vztahuje čl. 33 Smlouvy. Dne 27. 11. 2015 si žalobce podal žádost o dorovnávací příspěvek ve smyslu § 106a ZDP. Žalovaná pro vydání prvostupňového rozhodnutí ze dne 15. 12. 2015 vycházela z podkladů výše označeného řízení z roku 2012, přičemž v napadeném rozhodnutí zamítla námitky žalobce a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

Zástupce žalované na výzvu soudu sdělil, že žádné další dokazování ve věci není potřebné, přičemž ani žalobce provedení důkazů nad rámec obsahu správního spisu nenavrhoval. Krajský soud tedy ukončil dokazování ve věci a po slyšení konečného návrhu ve věci přikročil k meritornímu posouzení věci.

Žaloba není důvodná.

Krajský soud předně uvádí, že v předmětné věci mezi stranami není spor o skutkový stav, nýbrž o právní hodnocení podmínek nároku na dorovnávací přídavek. Jak je zřejmé ze správního spisu, žalobce se domáhal přiznání vyrovnávacího příspěvku poprvé ještě v době, kdy ustanovení § 106a ZDP ve znění účinném do 30. 11. 2013 upravující hodnocení některých dob za období před rokem 1993 obsahovalo původně formulaci, že „za doby důchodového zabezpečení získané před 1. lednem 1993 podle československých právních předpisů, které se podle Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. října 1992 považují za doby důchodového zabezpečení nebo pojištění Slovenské republiky, nelze přiznat ani zvýšit důchod z českého důchodového pojištění (zabezpečení) a ani nelze s přihlédnutím k těmto dobám poskytnout vyrovnání, dorovnání, příplatky a obdobná plnění k důchodu nebo jeho části nebo poskytovaná místo důchodu nebo jeho části; k těmto dobám lze v souladu s čl. 4 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, přihlídnout pouze za podmínek a v rozsahu stanoveném touto smlouvou nebo tímto zákonem (§ 61).“ Zákonné právo tedy v době, kdy žalobce podal první žádost o přiznání důchodového dorovnání vůči jeho slovenské důchodové dávce, právo na takovou dávku z českého důchodového pojištění neupravovalo.

Pouze Ústavní soud ČR tehdy v několika různých případech (zejm. srov. nález ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04) judikoval, že vyrovnávací dávku (příplatek či příspěvek

k důchodu) z českého důchodového pojištění je třeba tzv. slovenským důchodcům poskytnout. Tato judikatura byla založena na tezi vyslovené již v nálezu Ústavního soudu ze dne sp. zn. II. ÚS 405/02, že *na dobu zaměstnání pro zaměstnavatele se sídlem ve slovenské části československého státu proto nelze nahlížet jako na „zaměstnání v cizině“*. Takové rozlišování mezi občany České republiky, jež je založeno na fikci, podle níž bylo zaměstnání ve Slovenské republice tehdejšího společného československého státu (resp. sídlo zaměstnavatele) „zaměstnáním v cizině“, považuje Ústavní soud ve světle výše uvedeného za diskriminující, neboť není podloženo „objektivními“ a „rozumnými“ důvody.“ Na tomto poselství je založen i náleze ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV.ÚS 301/05, který se týkal pojištěnky, která měla české občanství a trvale žila a pracovala na území ČR, přičemž pobírala dílčí slovenský a dílčí český důchod, nicméně domáhala se přiznání dorovnání do výše důchodu, který by jí náležel z českého důchodového pojištění, pokud by všechny její doby pojištění byly hodnoceny jako české. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 5/12 byl Ústavní soud ČR konfrontován se závěry rozsudku Soudního dvora EU ve věci Landtová ze dne 22. 6. 2011, č. C-399/09, v němž Soudní dvůr EU označil podmínky pro přiznání důchodového dorovnání (české občanství a bydliště) za diskriminační. Ústavní soud ČR v tomto nálezu setrval na svém názoru, že na problematiku nároků českých občanů plynoucích ze sociálního zabezpečení do doby 31. prosince 1992 nelze vztáhnout evropské právo, neboť se jedná o důsledek specifické události rozdělení Československa, která je nesrovnatelná s právními poměry plynoucími pro oblast sociálního zabezpečení z volného pobytu osob v EU. Právní názor Soudního dvora EU ohledně diskriminačního charakteru těchto podmínek pak označil za *ultra vires*.

Nicméně druhá žádost žalobce o přiznání důchodového dorovnání, o níž bylo rozhodnuto napadeným rozhodnutím, již byla podána v režimu § 106a ZDP po novele provedené zákonem č. 274/2013 Sb. s účinností ode dne 1. 12. 2013, které reagovalo na předcházející judikaturu Ústavního soudu ČR zakotvením zákonné konstrukce tzv. „dorovnávacího přídatku“. Podle nového znění tohoto ustanovení tak platilo, že *a) Nárok na dorovnávací přírůstek má pojištěnec, kterému byl přiznán starobní důchod z českého pojištění (dále jen „český starobní důchod“), pokud a) získal před 1. lednem 1993 aspoň 25 let československé doby pojištění, za kterou mu byl po 31. prosinci 1992 přiznán starobní důchod ze slovenského důchodového pojištění (dále jen „slovenský starobní důchod“); v tomto zákoně se pro účely dorovnávacího přídatku za československou dobu pojištění považují doby zaměstnání a náhradní doby získané před 1. lednem 1993 podle československých právních předpisů a československá doba pojištění se započítává v rozsahu, v jakém se započítává podle právních předpisů České republiky účinných ke dni, od něhož byl přiznán český starobní důchod, b) získal v období od 1. ledna 1993 do 31. prosince 1995 aspoň 1 rok doby pojištění podle právních předpisů České republiky; pro účely splnění této podmínky se do doby pojištění nezahrnují náhradní doby, c) český starobní důchod a slovenský starobní důchod jsou vypláceny ke dni, od něhož pojištěnec žádá o přiznání dorovnávacího přídatku, a d) výše dorovnávacího přídatku má ke dni, od něhož pojištěnec žádá o jeho přiznání, kladnou hodnotu.*

Žalobce sám nečiní předmětem sporu závěr, že nesplňuje podmínku uvedenou v písm. a) citovaného ustanovení, neboť mu byl slovenský invalidní důchod (který se považuje za starobní důchod) přiznán před 31. 12. 1992 (se vznikem nároku od 1. 1. 1991). Žalobce se však i přesto domnívá, že nesplnění této podmínky mu nemůže stát v cestě, aby dorovnávací přírůstek z českého důchodového pojištění získal, neboť má za to, že je třeba zákonnou dikci doplnit o závěry dřívější judikatury Ústavního soudu ve věcech tzv. slovenských důchodů.

Krajský soud žalobci nepřisvědčil, a to z následujících důvodů. V první řadě je třeba již z jazykově-systematického výkladu citovaného ustanovení usuzovat, že tam obsažené podmínky je třeba pro nárok na dorovnávací přírvek splnit kumulativně, což značí, že nesplnění byť i jedné z nich znamená, že nárok na dorovnávací přírvek pojištění nevzniká. Dále je třeba poukázat na to, že totožným právním problémem se ve své rozhodovací činnosti zabýval i Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 21. 1. 2016, č.j. 6 Ads 175/2015 – 23, přístupném na www.nssoud.cz, dospěl k následujícím závěrům. Podle Nejvyššího správního soudu zákonodárce novelou č. 274/2013 Sb. vstoupil do řady let trvajícího „sporů“ mezi Nejvyšším správním soudem a Ústavním soudem, který dospěl až do fáze nesouladu Ústavního soudu se Soudním dvorem EU, a to s cílem daný problém komplexně vyřešit. Záměrem zákonodárce bylo přijmout takovou úpravu, která by brala v úvahu jak principy akcentované Ústavním soudem, tak principy, na nichž postavil své rozhodnutí Soudní dvůr, tedy úpravu vyhovující judikatuře obou jmenovaných soudů. Nejvyšší správní soud také dovodil, že předmětná právní úprava obsažená v § 106a ZDP po novele zákonem č. 274/2013 Sb. ob stojí z hlediska ústavněprávního. Z citovaného rozsudku vyplývá právní názor, který je vyjádřen explicitně v právní větě tohoto rozsudku, že „*Ustanovení § 106a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, komplexně stanoví podmínky pro přiznání dorovnávacího přírveku některým poživatelům českého a slovenského starobního důchodu. Po nabytí účinnosti zákona č. 274/2013 Sb. se nelze domáhat přiznání dorovnávacího přírveku pouze na základě odkazu na některé dřívější nálezy Ústavního soudu.*“

Krajský soud na uvedené právní závěry v plném rozsahu odkazuje, neboť dopadají na předmětnou věc a krajský soud nemá žádný důvod se od nich odchýlit. Krajský soud tedy vychází z toho, že právní úprava obsažená v § 106a ZDP ve znění účinném od 1. 12. 2013 je ústavně-konformní a nepovažuje tuto úpravu za diskriminační. Proto neuvažoval o předložení návrhu Ústavnímu soudu na provedení konkrétní kontroly ústavnosti těchto norem ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR. Zároveň se jedná z hlediska jejího ratio legis o právní úpravu komplexní, která nepřipouští další prostor pro rozšiřování nároku na dorovnávací přírvek z českého důchodového pojištění. Dorovnávací přírvek podle § 106a ZDP navíc nelze ztotožňovat s „vyrovnávacím příspěvkem či přírvekem“, o němž hovořila citovaná judikatura Ústavního soudu před datem 1. 12. 2013 a který byl po určité době přiznáván některým pojištěncům na základě metodiky žalované. Pokud pak žalobce zpochybňuje dopad přechodného ustanovení čl. 33 Smlouvy, který řeší rozdělení důchodových nároků mezi nástupnické státy ČSFR, resp. pokud žalobce argumentuje tím, že v důsledku jeho aplikace se nesmí dostat do horšího postavení, pak krajský soud poukazuje na to, že čl. 33 Smlouvy je nyní systematicky začleněn do koordinačních pravidel obsažených v nařízení č. 883/2004 (příloha č. II). Podle tohoto ustanovení Smlouvy platí, že *důchody přiznané ode dne, který spadá do období před rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky, nositeli zabezpečení České republiky nebo Slovenské republiky se nadále považují za důchody toho smluvního státu, jehož nositel zabezpečení byl nebo by byl příslušným k výplatě těchto důchodů ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky*. Žalobce pobírá důchod přiznaný slovenskou nositelkou pojištění před rozdělením ČSFR (ode dne 1. 1. 1991), a proto se jednoznačně jedná čistě o slovenský důchod. Krajský soud k tomu pouze dodává, že efekt čl. 33 Smlouvy a je uznáván oběma dotčenými členskými státy, přičemž judikatura správních soudů z něho zcela konzistentně vychází (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2010, č.j. 3 Ads 20/2010 – 79, přístupný na www.nssoud.cz).

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 s. ř. s., jak je ve výroku I. uvedeno.

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. července 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Karolina Marešová